

Naisjärjestöt Yhteistyössä –
Kvinnorganisationer i Samarbete NYTKIS ry

Hallitusohjelma- tavoitteet

2027–2031

Sisältö

Johdanto	2
Kärkitavoitteet	3
Läpileikkaavat tavoitteet	4
TAVOITE 1: Ennaltaehkäistään naisiin kohdistuvaa väkivaltaa ja taataan kattavat tukipalvelut	5
TAVOITE 2: Työn ja toimeentulon tasa-arvoa vahvistetaan	7
TAVOITE 3: Naisten poliittista osallisuutta ja politiikan tasa-arvoa edistetään Suomessa ja kansainvälisesti	9
TAVOITE 4: Naisten ja tyttöjen terveyttä ja hyvinvointia edistetään yhdenvertaisesti	11
Tavoitteiden seuranta ja arviointi	13

Johdanto

Eduskuntavaalit käydään Suomessa keväällä 2027.

Tasa-arvon mallimaana tunnettu Suomi on viime vuodet elänyt todellisuudessa, jossa globaalit kriisit ja konfliktit seuraavat toisiaan. Kansainvälistä sääntöpohjaista maailmanjärjestystä ja sukupuolten tasa-arvon ja ihmisoikeuksien edistämistä kyseenalaistetaan.

Sukupuolten tasa-arvo on Suomen tärkeimpiä arvoja sekä toimivan, turvallisen ja oikeudenmukaisen yhteiskunnan perusta. Yhteiskunnallisen polarisaation syventyessä puoluerajat ylittävän yhteistyön merkitys korostuu.

Naisjärjestöt Yhteistyössä NYTKIS ry:n hallitusohjelmatavoitteiden takana seisoo suomalainen naisjärjestökenttä: kahdeksan eduskuntapuolueen naisjärjestöt, Naisasialiitto Unioni, Naisjärjestöjen Keskusliitto sekä Sukupuolentutkimuksen seura.

NYTKISin hallitusohjelmatavoitteet keskittyvät **neljän pääteeman** ympärille, minkä lisäksi hallitukselle ehdotettuja tasa-arvotoimia vahvistavat **kolme läpileikkaavaa tavoitetta**. Tavoitteista on lisäksi nostettu **neljä kärkitavoitetta**.

Tavoitteenamme on yhteiskunta, jossa kaikilla tytöillä ja naisilla on tasa-arvoiset mahdollisuudet elää omannäköistään elämää turvassa väkivallalta, osallistua tasa-arvoiseen työelämään ja julkiseen päätöksentekoon sekä saada tarvitsemaansa apua ja tukea kaikissa elämänvaiheissa. Tasa-arvotyön tulee olla pitkäjänteistä ja hyvin resursoitua.

Sukupuolten tasa-arvoa edistetään parhaiten yhteistyöllä.

Tervetuloa tutustumaan NYTKISin hallitusohjelmatavoitteisiin!

Kärkitavoitteet

1.

Säädetään laki lähisuhdeväkivallan ehkäisytyön rakenteista, jolla selkeytetään kuntien ja hyvinvointialueiden vastuut ja velvollisuudet.

2.

Toimeenpannaan Istanbulin sopimus täysimääräisesti, sisältäen pakottavan kontrollin kriminalisoinnin.

3.

Kohdennetaan pysyvää lisärahoitusta gynekologisten sairauksien ja oireiden sekä muiden sairauksien sukupuolierojen tutkimukseen ja hoitomuotojen kehittämiseen. Parannetaan vaihdevuosi- ja esivaihdevuosi-oireiden tunnistamista terveydenhuollossa.

4.

Toteutetaan vaikuttavia toimia palkkatasaarvon edistämiseksi ja selvitetään Islannin mallin käyttöönottoa Suomessa.

Läpileikkaavat tavoitteet

1. Tasa-arvon vastaisen liikehdinnän torjuminen ja tasa-arvon puolustaminen Suomessa ja kansainvälisesti

- Hallitus vastaa määrätietoisesti tasa-arvon vastaisiin uhkiin kotimaassa ja kansainvälisesti tukemalla tasa-arvoa ja ihmis-oikeuksia edistäviä kansalaisjärjestöjä, säilyttämällä tasa-arvon edistäminen läpileikkaavana ulko- ja turvallisuuspoliittisena prioriteettina, sekä kohdentamalla rahoitusta erityisesti naisten ja tyttöjen oikeuksien edistämiseen.
- Hallitus huomioi moniperustaisen syrjinnän vaikutukset kaikilla hallinnonaloilla ja kiinnittää huomiota erityisesti maahan muuttaneiden, vammaisten ja nuorten naisten ja tyttöjen sekä sukupuoli- ja seksuaalivähemmistöihin kuuluvien asemaan. Hallitus laatii sateenkaaripoliittisen toimintaohjelman sateenkaari-ihmisten oikeuksien turvaamiseksi ja edistämiseksi.

2. Tasa-arvolain kokonaisuudistuksen toteuttaminen vastaamaan tämän päivän tarpeita

- Hallitus arvioi lain suhteen EU-lainsäädäntöön sekä varmistaa sen ajantasaisuuden ja selkeyden esimerkiksi vahvistamalla uhrin oikeussuojaa sukupuoleen perustuvissa syrjintätapauksissa, varmistamalla lakia valvovien viranomaisten ja tasa-arvolautakunnan riittävät resurssit ja toimivallan sekä mahdollistamalla tasa-arvovaltuutetun toimivallan moniperustaisen syrjinnän tapauksissa, joissa yksi syrjintäperusteista on sukupuoli.

3. Sukupuolivaikutusten arvioinnin ja sukupuolitietoisien budjetoinnin vakiinnuttaminen kaikkeen päätöksentekoon

- Hallitus velvoittaa sukupuolivaikutusten systemaattiseen arviointiin kaikissa laki- ja budjettiesityksissä valmistelusta toimeenpanoon ja seurantaan, kehittämällä sukupuolitietoista budjetointia osana julkisen talouden suunnittelua, kohdentamalla sille riittävät resurssit, sekä vahvistamalla virkahenkilöiden ja päättäjien tasa-arvo-osaamista koulutuksella ja ohjeistuksella.

TAVOITE 1

Ennaltaehkäistään naisiin kohdistuvaa väkivaltaa ja taataan kattavat tukipalvelut

Sukupuolistunut ja seksuaalinen väkivalta ja sen eri muodot ovat Suomessa hälyttävän yleisiä, samoin väkivaltaa ylläpitävät haitalliset asenteet. Väkivallan ennaltaehkäisyyn ja lopettamiseen tähtäävät tukipalvelut ovat kuitenkin pirstaleisia ja aliresursoituja. Väkivallan ehkäisy ja torjunta edellyttävät vahvaa, johdonmukaista ja poikkihallinnollista poliittista sitoutumista kaikilta eduskuntapuolueilta.

Tavoitteemme:

1. Istanbulin sopimuksen ja naisiin kohdistuvan väkivallan vastaisen direktiivin täysimääräinen toimeenpano

- Hallitus lisää läheisen suhteen rangaistuksen koventamisperusteeksi rikoslakiin; säätää riskinarvioinnin lakisääteiseksi osaksi viranomaisten työtä lähisuhdetapauksissa; perustaa pysyvän lähisuhdesurmat - tutkimustoiminnon; lisää turvakotien ja seksuaalirikosten uhrien tukikeskusten määrän ja alueellisen kattavuuden sopimuksen edellyttämälle tasolle; sekä turvaa tukipalveluiden saavutettavuuden ja esteettömyyden.

2. Laki lähisuhdeväkivallan ehkäisytyön rakenteista

- Hallitus säätää lain lähisuhdeväkivallan ehkäisytyön rakenteista, jossa säädetään kuntien ja hyvinvointialueiden vastuista ja velvollisuuksista, muun muassa velvoittaen alueet nimeämään lähisuhdeväkivaltatyön koordinaattorit, järjestämään väkivallan ehkäisytyön monialainen yhteistyö ja tarjoamaan yhdenvertaiset palvelut väkivallan osapuolille.
- Hallitus osoittaa riittävän ja pysyvän rahoituksen lain toimeenpanoon sekä väkivaltarikosten tutkintaan ja oikeuskäsittelyihin.

3. Pakottavan kontrollin kriminalisointi ja kunniaan liittyvän väkivallan torjuminen

- Hallitus kriminalisoi pakottavan kontrollin rikoslaissa puuttuakseen äärimmäiseen henkiseen väkivaltaan.
- Hallitus edistää kunniaan liittyvän väkivallan tunnistamista ja ehkäisyä mahdollisimman varhaisessa vaiheessa, esimerkiksi kotoutumiskoulutuksella sekä vahvistamalla viranomaisten osaamista.

4. Lähestymiskiellon tehostaminen

- Hallitus ryhtyy toimenpiteisiin lähestymiskiellon valvonnan tehostamiseksi, ottaa käyttöön määräajat lähestymiskieltohakemusten käsittelyyn ja puuttuu kiellon rikkomiseen vaikuttavammin.

5. Väkivallan tekijätyön ja järjestöjen rahoituksen vahvistaminen

- Hallitus laatii ja toimeenpanee valtakunnallisen toimenpideohjelman väkivallan katkaisuun tähtäävän tekijätyön vahvistamiseksi.
- Hallitus toteuttaa seurantatutkimuksen sukupuolistuneeseen väkivaltaan liittyvistä haitallisista asenteista ja ryhtyy tarvittaviin toimenpiteisiin niiden muuttamiseksi. Hallitus tunnistaa kasvatuksen ja koulujen roolin väkivallan ennaltaehkäisyssä ja osoittaa riittävät resurssit seksuaalikasvatuksen vahvistamiseen varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa, painottaen suostumuksen ja oman sekä muiden itsemääräämisoikeuden tunnistamista.
- Hallitus palauttaa väkivaltatyötä tekevien järjestöjen rahoituksen vähintään vuoden 2024 tasolle.

6. Sukupuolistuneen teknologiavälitteisen väkivallan torjuminen

- Hallitus kriminalisoi maalittamisen ja vihapuheen sekä vahvistaa viranomaisten valmiuksia valvoa ja puuttua naisiin ja tyttöihin kohdistuvaan teknologiavälitteiseen väkivaltaan.
- Hallitus edistää EU-lainsäädäntöä ja sen toimeenpanoa vastuullisen tekoälyn kehittämisestä ja alustojen vastuun vahvistamisesta muun muassa haitallisiin algoritmeihin ja väkivaltaisiin sisältöihin puuttumisen osalta.

TAVOITE 2

Työn ja toimeentulon tasa-arvoa vahvistetaan

Sukupuolten palkkaerot, raskaussyrjintä, epävarmat työsuhteet sekä hoivavastuun epätasainen jakautuminen kietoutuvat yhteen ja kasaantuvat erityisesti nuorille ja muuten haavoittuvassa asemassa oleville naisille, heikentäen heidän toimeentuloaan, urakehitystään ja eläketurvaansa.

Tavoitteemme:

1. Palkkatasa-arvon ja palkka-avoimuuden vahvistaminen ja työelämän segregaaation purkaminen

- Hallitus toteuttaa vaikuttavia toimia palkkatasa-arvon edistämiseksi, selvittää Islannin mallin käyttöönottoa Suomessa sekä ryhtyy toimiin haavoittuvassa asemassa olevien naisten euron selvittämiseksi. Hallitus ottaa käyttöön EU:n palkka-avoimuusdirektiiviä kunnianhimoisempia keinoja palkka-avoimuuden vahvistamiseksi.
- Hallitus purkaa työelämän sukupuolisegregaatiota kasvatuksen ja koulutuksen keinoin, mm. säätämällä kasvatuksen ja koulutuksen sukupuolitietoisuus lakisääteiseksi sekä lisäämällä alan ammattilaisille, erityisesti oppilaanohjaajille, velvoittavaa lisäkoulutusta stereotyyppien ja sisäistettyjen ennakkoluulojen purkamiseen.

2. Seksuaalisen ja sukupuolittuneen häirinnän torjunta työelämässä

- Hallitus tehostaa seksuaaliseen ja sukupuolittuneeseen häirintään puuttumista ja parantaa häirinnän kohteen asemaa erityisesti vahvistamalla työnantajan velvollisuuksia häirinnän ehkäisemiseksi ja lopettamiseksi, helpottamalla häirinnästä raportointia, estämällä uuhriin kohdistuvia kostotoimia ja koventamalla seuraamuksia häirinnän tekijälle.

3. Työssäjaksamisen edistäminen ja hoivavastuun tasa-arvoisempi jakautuminen

- Hallitus edistää työn, perhe-elämän ja vapaa-ajan tasapainoa kehittämällä perhevapaajärjestelmää isien perhevapaiden käyttöön lisäämiseksi sekä tukemalla tasa-arvoista vanhemmuutta neuvoloissa ja perhepalveluissa.
- Hallitus sisällyttää työterveys- ja työturvallisuuslakeihin veloitteet psykososiaalisen kuormituksen ennaltaehkäisystä sekä selvittää mielen terveyden tukemista osana lakisääteistä työterveyshuoltoa.

4. Haavoittuvassa asemassa olevien naisten aseman vahvistaminen ja syrjinnän ehkäisy työelämässä

- Hallitus ehkäisee raskaus- ja perhevapaasyrjintää työelämässä selkeyttämällä lainsäädäntöä, koventamalla seurauksia syrjintään syyllistyneille ja lisäämällä tietoisuutta eri osapuolten lakisääteisistä oikeuksista ja velvollisuuksista.
- Hallitus vahvistaa maahan muuttaneiden ja haavoittuvassa asemassa olevien naisten koulutus-, työllisyys- ja toimeentulo-mahdollisuuksia purkamalla työmarkkinoille pääsyn esteitä, vahvistamalla tulkkauspalveluita, panostamalla anonyymiin rekrytointiin sekä laatimalla naisten eläkkeiden tasa-arvoa edistävän toimenpideohjelman.

TAVOITE 3

Naisten poliittista osallisuutta ja politiikan tasa-arvoa edistetään Suomessa ja kansainvälisesti

Naisten tasa-arvoinen poliittinen osallistuminen on demokratian ja laadukkaan päätöksenteon perusta. Naiset kohtaavat kuitenkin politiikassa sukupuolistunutta vihapuhetta, häirintää ja rakenteellisia esteitä, jotka hiljentävät ja vaikuttavat erityisesti nuoriin ja vähemmistötaustaisiin naisiin.

Tavoitteemme:

1. Poliittikkaan osallistumisen esteiden purkaminen

- Hallitus vahvistaa poliittisen päätöksenteon tasa-arvoa muun muassa edistämällä perhe-elämän ja poliittisen toiminnan yhteensovittamista ja vahvistamalla eduskunnan ja valtuustojen tasa-arvon edistämistä ja häirinnän lopettamista edistäviä rakenteita.
- Hallitus muuttaa lainsäädäntöä, jotta julkisissa luottamustehtävissä toimivien kokouspalkkiot eivät pienennä vanhempainpäivärahaa.

2. Päätäjiin kohdistuvan vihapuheen lopettaminen

- Hallitus kriminalisoi maalittamisen ja vihapuheen, sekä laatii toimenpideohjelman poliitikkoihin kohdistuvan vihapuheen ja verkkohäirinnän ehkäisemiseksi ja lopettamiseksi, painottaen erityisesti nuoriin nais- ja vähemmistöpoliitikkoihin kohdistuvan väkivallan torjuntaa.

3. Poliitiikan sukupuolittuneen työnjaon purkaminen

- Hallitus purkaa politiikan sukupuolittunutta työnjakoa ja vahvistaa naisten osallisuutta erityisesti ulko-, puolustus-, turvallisuus-, talous- ja kehityspolitiikassa sekä edistää naisten yhdenvertaisia mahdollisuuksia toimia asiantuntijoina, päätöksentekijöinä ja rauhanneuvottelijoina kansallisesti ja kansainvälisesti.

4. Puoluetoiminnan tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden vahvistaminen

- Hallitus edistää puoluetoiminnan tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta turvaamalla poliittisten naisjärjestöjen sekä naisten poliittista osallisuutta edistävien järjestöjen rahoituksen sekä edistämällä turvallisempaa kampanjointia vaaleissa.

TAVOITE 4

Naisten ja tyttöjen terveyttä ja hyvinvointia edistetään yhdenvertaisesti

Naisten ja tyttöjen terveys on edelleen aliresursoitu ja -tutkittu aihealue. Perusoleetus lääketieteessä on edelleen usein mies. Tämä näkyy naisille tärkeiden palvelujen saatavuudessa, hoidon laadussa ja sukupuolittuneiden terveyserojen sitkeydessä. Naiserityisiä sairauksia ja oireita tunnistetaan ja hoidetaan usein puutteellisesti, ja alueelliset erot palveluissa ovat merkittäviä. Naisten ja tyttöjen terveyteen panostaminen on tasa-arvokysymys ja välttämätöntä hyvinvoivan ja kestäväen yhteiskunnan rakentamiseksi.

Tavoitteemme:

1. Naisten ja tyttöjen terveyden ja hyvinvoinnin rakenteellisen eriarvoisuuden purkaminen

- Hallitus korjaa naisten terveyden rakenteellisen aliresursoinnin kohdentamalla pysyvää lisärahoitusta gynekologisten sairauksien ja oireiden sekä muiden sairauksien sukupuolierojen tutkimukseen ja hoitomuotojen kehittämiseen, sekä terveyspalvelujen ja -tiedon saatavuuden parantamiseen. Hallitus velvoittaa terveyspalvelut varmistamaan ammattilaisten sukupuolisensitiivisen ja ajantasaisen osaamisen.
- Hallitus varmistaa, että terveydenhuollossa tunnistetaan ja hoidetaan vaihdevuosi- ja esivaihdevuosisoireet asiantuntevasti, tarvittaessa lääkäreiden ja terveydenhoitajien täydennyskoulutuksella.

2. Seksuaali- ja lisääntymisterveyden yhdenvertainen toteuttaminen

- Hallitus turvaa seksuaali- ja lisääntymisterveyden palvelujen yhdenvertaisuuden muun muassa säätämällä ehkäisyn ja kuukautis-suojat maksuttomiksi kaikille alle 25-vuotiaille, varmistamalla julkisten hedelmöityshoito- ja raskaudenkeskeytyspalvelujen saatavuuden sekä uudistamalla sterilisaatiolainsäädäntöä yksilön itsemääräämis-oikeutta vahvistavaksi.
- Hallitus edistää ulkopoliitikassaan seksuaali- ja lisääntymisterveyden ja -oikeuksien toteutumista globaalisti ja varmistaa resurssit ulko- ja kehityspoliitikassa tehtävälle tasa-arvo- ja SRHR-työlle.

3. Naisten ja tyttöjen mielenterveyden vahvistaminen

- Hallitus pysäyttää naisten ja tyttöjen mielenterveyden kriisin vahvistamalla perus- ja ennaltaehkäiseviä mielenterveyspalveluja, turvaamalla oppilas- ja opiskelijahuollon riittävät mielenterveystyön resurssit ja varmistamalla nopean hoitoon pääsyn koko maassa.

Tavoitteiden seuranta ja arviointi

- Hallitus sitoutuu seuraamaan tasa-arvotavoitteiden toteutumista järjestelmällisesti koko vaalikauden ajan ja varmistamaan, että toimenpiteet johtavat mitattaviin ja tosiasiallisiin parannuksiin naisten ja tyttöjen oikeuksien, turvallisuuden ja yhdenvertaisuuden toteutumisessa. Seuranta perustuu ajantasaiseen sukupuolittain eriteltyyn tietoon, risteävät erot huomioivaan analyysiin sekä avoimeen raportointiin.
- Tavoitteiden toteutumista seurataan osana hallituksen strategista ohjausta ja vuosittaista talousarvio- ja julkisen talouden suunnitteluprosessia. Sukupuolivaikutusten arviointi ja sukupuolietoinen budjetointi toimivat keskeisinä välineinä päätösten vaikutusten ennako- ja jälkiarvioinnissa.
- Hallitus hyödyntää seurannassa kansallisia rekistereitä, tutkimustietoa ja viranomaisten tuottamaa tilastoaineistoa sekä tekee tiivistä yhteistyötä tasa-arvoviranomaisten, tutkimuslaitosten ja kansalaisjärjestöjen kanssa. Erityistä huomiota kiinnitetään väkivallan ehkäisyyn, terveyspalvelujen saatavuuden, työelämän tasa-arvon ja poliittisen osallisuuden kehitykseen sekä erityisen haavoittuvassa asemassa oleviin ryhmiin. Seurantatieto raportoidaan säännöllisesti eduskunnalle ja julkaistaan avoimesti.
- Hallitus arvioi tasa-arvopolitiikan kokonaisuutta vaalikauden puolivälissä ja tekee tarvittaessa linjausmuutoksia tai lisätoimia tavoitteiden saavuttamiseksi. Vaalikauden lopussa hallitus laatii kattavan loppuarvioinnin, jossa tarkastellaan tavoitteiden toteutumista, toimenpiteiden vaikuttavuutta ja oppeja seuraavaa hallituskautta varten.

Haluatko tietää, mitä tasa-arvotyön
kentällä tapahtuu? Mitkä aiheet ovat
tällä hetkellä vaikuttamistyömme
keskiössä? Tilaa ajankohtaiset tiedot
suoraan sähköpostiisi!

nytkis.org

NYTRIS
NAISJÄRJESTÖT YHTEISTYÖSSÄ

**Naisjärjestöt Yhteistyössä –
Kvinnoorganisationer i Samarbete NYTKIS ry**

on kattojärjestö, johon kuuluvat
eduskuntapuolueiden naisjärjestöt sekä
Naisasialiitto Unioni, Naisjärjestöjen Keskusliitto
ja Sukupuolentutkimuksen seura.

Tavoittelemme tasa-arvoista ja turvallista elämää
naisille ja tytöille kaikessa moninaisuudessaan.
Tähän työhön tarvitaan meistä jokaista.

NYTKIS
NAISJÄRJESTÖT YHTEISTYÖSSÄ